

11.8.2023

Sosiaali- ja terveysministeriö
www.lausuntopalvelu.fi

Viite: VN/19726/2023

Tehy ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle vammaispalvelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaantulon lykkäämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vammaispalvelulakia ja kehitysvammaisten erityishuollosta annettua lakia sekä neljää niihin liittyvää lakia siten, että kaikkien lakien voimaantulo siirrettäisiin alkamaan 1.10.2024. Muutos mahdollistaisi vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentamisen erikseen annettavalla esityksellä ennen lakien voimaantuloa Petteri Orpon hallituksen ohjelman edellyttämällä tavalla siten, että vammaispalvelulaki säilyisi vammaisille henkilöille tarkoitettuna erityislakina. Tämä turvaisi yksilöllisen tarpeen mukaiset palvelut vammaisille henkilöille ja varmistaisi hyvinvointialueiden rahoitusperiaatteen toteutumisen.

Tehy ry pitää tärkeänä, että kauan odotettu vammaispalvelulaki tulee voimaan mahdollisimman pian.

Toteuttamisvaihtoehdot

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi (s. 8-9) ehdotetaan uuden vammaispalvelulain ja siihen liittyvien muiden lakien voimaantulon siirtämistä siten, että lait tulisivat voimaan 1.10.2024 keväällä säädetyin 1.10.2023 sijaan.

Toisena vaihtoehtona valmistelussa on ollut vaihtoehto, jossa lait tulisivat voimaan 1.1.2025. Kolmas vaihtoehto olisi se, että uusi vammaispalvelulaki tulisi voimaan, kuten alun perin on tarkoitettu ja lain toteutumista seurattaisiin sekä muutostarpeita arvioitaisiin huolella tehtävän seurannan perusteella. Tämä vaihtoehto antaisi mahdollisuuden seurata lain kustannusvaikutuksia sekä vaikutuksia vammaisten henkilöiden oikeuteen saada tarvitsemansa palvelut. Lakiin tarvittavia muutoksia olisi tämän jälkeen tietoon perustuen helpompi arvioida.

Esityksessä on päädytty ensimmäiseen vaihtoehtoon, jolloin lait tulisivat vammaisten henkilöiden näkökulmasta voimaan mahdollisimman pian. On kuitenkin selvää, että ensimmäinen ja toinen vaihtoehto siirtävät voimaantuloa vähintään vuodella ja kolmas vaihtoehto ei siirrä voimaantuloa alkuperäisestä voimaantulopäivästä.

Ikääntymisrajaus

Tehy ry on jo aiemmassa lausunnossaan (10.11.2022) ottanut kantaa ns. ikääntymisrajauksen poistamiseen ja vaatinut poistamisen perustuslaillisuuden tarkistamista. Perustuslakivaliokunta totesi uuden vammaispalvelulain hallituksen esitystä koskevassa lausunnossaan (PeVL 79/2022: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lausunto/Documents/PeVL_79+2022.pdf), että ikääntymisrajauksen poistaminen lakiehdotuksesta on edellytyksenä lakiehdotuksen käsittelylle tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

11.8.2023

Perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta poisti ikääntymisrajauksen esityksestä. Valiokunta totesi kuitenkin, että lainsäädännön tavoitteiden ja toteutettavuuden kannalta on tärkeää erottaa vammaispalvelulain perusteella järjestettävät vammaispalvelut ja iäkkäiden henkilöiden palvelut.

Luonnoksessa hallituksen esityksestä käy ilmi, että ikääntymisrajauksen poistamisen kustannusvaikutuksista on esitetty eduskuntakäsittelyn ja hallitusneuvotteluiden aikana toisistaan huomattavasti poikkeavia arvioita.

Tehy ry kannattaa esitetyistä toteuttamisvaihtoehtoehdoista vaihtoehtoa, jossa uusi vammaispalvelulaki tulee voimaan 1.10.2023, kuten alun perin on tarkoitettu ja lain toteutumista seurataan sekä muutostarpeita arvioidaan huolella tehtävän seurannan perusteella.

Tehy ry pitää tärkeänä, että laki on niin selkeä, että sen toimeenpano ja soveltaminen ei aiheuta tulkinnanvaraisia tilanteita ja että vammaisten ihmisten yhdenvertaisuus toteutuu aidosti koko maassa. Hyvinvointialueiden välillä tulee tehdä yhteistyötä, jotta alueellisia eroja vammaispalvelulain tulkinnassa ei synny.

Helsingissä 11.8.2023

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätiedot: Eva Siitonen, sosiaalipoliittinen asiantuntija, eva.siitonen@tehy.fi